Työ- ja elinkeinoministeriön ajankohtaiset lainsäädäntöasiat ja -hankkeet työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaa koskevalta osalta

Työministeri Tuula Haatainen

6.10.2021

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Osa I:
Syysistuntokaudella 2021 annettavat hallituksen esitykset

Pohjoismainen työvoimapalvelumalli

- Työttömien työnhakua ja ohjaamista palvelutarpeen mukaisiin palveluihin tuettaisiin siten, että TE-toimisto tai kokeilukunta järjestäisi työnhakukeskustelun työttömyyden alkuvaiheessa lähtökohtaisesti kahden viikon välein.
- Nykyisten kolmen kuukauden välein järjestettävien työnhakijan haastattelujen lisäksi työnhakijalle järjestettäisiin puolen vuoden välein kuukauden kestävä jakso, jonka aikana järjestettäisiin kaksi työnhakukeskustelua.
- Työttömyysturvaoikeuden jatkumisen edellytyksenä työnhakijan olisi haettava tiettyä määrää työmahdollisuuksia. Hakuvelvollisuus kirjattaisiin työllistymissuunnitelmaan.
- Jos työnhakija laiminlyö työmahdollisuuksien hakemisen tai palveluihin osallistumisen, häntä muistutettaisiin työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä. Korvauksettomien määräaikojen kestoja porrastettaisiin ja muutettaisiin kohtuullisemmiksi.
- Esitys liittyy hallituksen ohjelmaan sisältyvään tavoitteeseen uudistaa työttömien palveluita sekä kohtuullistaa työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää niin, että työnhakijoiden oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa.
- Tavoitteena on parantaa työllisyyttä vähintään 9 500 työllisellä.
- Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 2.5.2022

Rekrytointitukikokeilu

- Kokeilun tavoitteena on selvittää, voidaanko rahallisella tuella alentaa yksinyrittäjien ja yritysten, joilla ei ole palkattuja työntekijöitä, kynnystä palkata ensimmäinen ulkopuolinen työntekijä
- Kokeilun kohdejoukon muodostavat yritykset, joilla ei ole edeltävien 12 kuukauden aikana ollut palveluksessaan ulkopuolista työvoimaa.
- Rekrytointitukea maksetaan 50 % yrityksen ulkopuolisten työntekijöiden palkkakustannuksista 12 kuukauden ajalta, kuitenkin enintään 10 000 euroa. Kokeilun budjettiin ehdotetaan varattavaksi 11,65 milj. euroa rekrytointitukien maksamiseen.
- Kokeilu on tarkoitus käynnistää 1.3.2022. Kohdejoukosta poimitaan kokeilun ensimmäisessä vaiheessa satunnaisotannalla 3 500 yritystä kokeiluryhmään, jolla on mahdollisuus hakea rekrytointitukea. Jos tukea saavia yrityksiä on vähemmän kuin 900, järjestetään kokeilun toinen vaihe, jossa poimitaan uusi kokeiluryhmä ja tällä on aikaa hakea tukea 31.12.2022 asti.
- Kokeilun tarkoituksena on verrata tukea saaneiden yritysten ja verrokkijoukon eroa yritysten työnantajaksi siirtymisessä, työvoiman määrässä, liikevaihdossa, liiketuloksessa ja työntekijöiden palkkasummassa. Arviointi voitaisiin käynnistää aikaisintaan keväällä 2024.
- Ulkopuolisilta tutkijoilta hankittiin suunnitelma kokeilun järjestämisestä. Koesuunnitelma julkaistu:
- http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-619-2

Työkanava Oy: Osatyökykyisiä työllistävä erityistehtäväyhtiö

- Ehdotetaan säädettäväksi laki valtion kokonaan omistamasta erityistehtäväyhtiöstä, jonka tehtävänä olisi työllistää vaikeimmassa työmarkkinatilanteessa olevia osatyökykyisiä. Tavoitteena on tukea heidän siirtymistään edelleen avoimille työmarkkinoille.
- Työ- ja elinkeinotoimisto ohjaisi keskitetysti osatyökykyisiä erityistehtäväyhtiön palvelukseen viimesijaisena vaihtoehtona silloin, kun työllistyminen ei muutoin ole mahdollista.
- Yhtiön omistajaohjauksesta vastaisi työ- ja elinkeinoministeriö.
- Eduskunta voisi talousarviossa asettaa yhtiöön työllistettäville osatyökykyisille määrä- ja kohdennustavoitteita.
- Yhtiön toiminta ei saisi vääristää kilpailua avoimilla markkinoilla. Kilpailullisuuden ja markkinaehtoisen hinnoittelun varmistamiseksi yhtiöllä olisi erillinen neuvottelukunta.
- Yhtiön toiminta rahoitettaisiin osoittamalla sille valtion talousarviossa 20 miljoonan euron peruspääoma Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen Suomelle kohdennetuista varoista. Lisäksi yhtiölle annettaisiin valtiontalouden kehyksistä 10 miljoonan euron vuotuinen määräraha
- Esityksellä tavoitellaan 1000 henkilön työllistymistä.
- HE annetaan eduskunnalla lokakuussa.

HE Työ- ja elinkeinohallinnon asiakastietojen käsittelystä ja palvelualustasta (ns. TE-digi-HE)

- Laki mahdollistaa uusien digitaalisten TE-viranomaispalveluiden, Työmarkkinatori-palvelualustan ja uuden kohtaantotoiminnallisuuden käyttöönotto
- Lainsäädännössä keskiössä tietosuoja ja henkilötietojen käsittely
- Arvioidut työllisyysvaikutukset perustuvat kohtaantotoiminnallisuuden käyttöönottoon
  - Arvion mukaan potentiaalista työllisyyttä olisi vuonna 2019 voitu kohtaantotoiminnallisuutta hyödyntäen saada käyttöön noin 200 – 1 200 hlöä
  - Vaikutuksia pidettävä merkittävinä, koska teknologian vaikutus kohtaantoon on varsin pysyväisluonteinen ja vaikutukset kumulatiivisia.
- Liityntä työllisyyden edistämisen kuntakokeiluihin:
  - Kokeilukunnilla kokeilujen ajan TE-toimistojen asiakastietojärjestelmän käyttövelvoite, joten uusi järjestelmä myös kokeilukuntien käyttöön
  - Kokeilukuntien rooli henkilötietojen käsittelyssä muutetaan käsittelijästä rekisterinpitäjäksi
- Yhteys myös TE-palvelut 2024 –hankkeeseen
- Esitykseen sisältyvien lakien tarkoitus tulla voimaan 2.5.2022 samanaikaisesti pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin siirtymisen kanssa

Yhteistoimintalain uudistaminen

- **Yhteistoimintalaki uudistetaan kokonaisuudessaan.**
- **Uudistuksen tavoitteena on parantaa työnantajan ja henkilöstön edustajien vuorovaikutuksen toimivuutta sekä kehittää nykyistä paremmat puitteet yritysten ja yhteisöjen sekä työyhteisöjen kehittämiselle.**

- **Laki muodostuu kolmesta kokonaisuudesta:**

1) Jatkuva vuoropuhelu

- Keskeisin muutos. Korvaa nykyisen YT-lain 3-5 luvut.
- Työnantajan ja henkilöstön edustajien käytävä säännönmukaista vuoropuhelua (pääsääntöisesti 4 kertaa vuodessa) työpaikan asioista.

2) Muutosneuvottelut

- Perusluonne vastaa nykyisiä YT-neuvotteluita. Työnantajan on käytävä muutosneuvottelut henkilöstövaikutteisista muutoksista.

3) Henkilöstön edustus yrityksen hallinnossa

- Hallintoedustuslain säännökset siirretään pääasiassa osaksi yhteistoimintalakia.

Työaikalain muuttaminen

- **Esityksellä ehdotetaan laajennettavaksi valtakunnallisten työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen *oikeutta sopia* säännöllisen työajan järjestelyistä töissä, joita tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön.**
  - Koskee lähinnä pelastustointa
  - Työvuorot voivat olla 24 tunnin mittaisia, joiden jälkeen työntekijällä oikeus pidempään, yleensä kolmen vuorokauden lepoon
  - Keskimääräinen viikoittainen työaika saa tasaantua yli 40 viikkotuntiin
  - AVI:n myöntämällä poikkeusluvalla tämä on jo nyt mahdollista.

- **Rangaistussäännökseen ehdotetaan lisättäväksi hätätyön teettämiselle säädettyjen rajojen rikkominen tahallisesti tai huolimattomuudella**
  - Voimassa olevan lain mukaan rangaistavaa on enimmäistyöaika- ja vähimmäistyöaikasäännösten rikkominen

HE laiksi yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

- **Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 4 §:ää**
- **Valmistelun taustalla on eduskunnan lausuma**
- **Esitys oli lausuntokierroksella kesällä**
- **Lausuntokierroksella olleen esitysluonnoksen mukaan <u>työntekijän suostumusta</u> hänen henkilötietojensa keräämiselle muualta kuin häneltä itseltään <u>ei tarvittaisi</u> silloin, kun työnantaja kerää työntekijän henkilötietoja työsuhteen aikana**
  - työnantajalle laissa säädettyjen oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamista varten taikka kun
  - henkilötietojen käsittelystä säädetään laissa erikseen.
- **Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle viikolla 47**

HE laiksi merityösopimuslain muuttamisesta

- **Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merityösopimuslakia siten, että lakiin lisättäisiin työntekijöiden alkoholipuhallutuksia koskevat säännökset**
- **Perusteena merityön erityisolosuhteet ja turvallisuusvaatimukset**
- **Esitys oli lausuntokierroksella kesällä, esityksen jatkovalmistelu käynnissä lausuntokierroksen palautteen pohjalta.**
- **Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle viikolla 49**

Osa II
Kevätistuntokaudella annettavat hallituksen esitykset

Kevätkaudella 2022 annettavat esitykset

- **HE työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta ja täydentämisestä**
- **HE laeiksi työsopimuslain ja työaikalain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi**
- **HE laeiksi ulkomaalaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta**

Kiitos!

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet